

Draagvlak voor een aanmeldcentrum voor asielzoekers in Noordoostpolder

Samenvatting

Samenvatting

Achtergrond en doel van het onderzoek

In juli 2022 presenteerde staatssecretaris van Justitie en Veiligheid plannen voor een nieuw aanmeldcentrum in de gemeente Noordoostpolder naast het huidige azc. Dit zou de druk op aanmeldcentrum Ter Apel moeten verlichten. Voorafgaande aan de behandeling van dit plan in de gemeenteraad heeft de gemeente Noordoostpolder een onderzoek laten uitvoeren onder de inwoners van de gemeente. Dit onderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen wat de komst van een aanmeldcentrum betekent voor het woon- en leefklimaat en de gevoelens van (on)veiligheid bij inwoners en ondernemers. Vanwege de nabijheid tot de beoogde locatie zijn ook inwoners van Kuinre (gemeente Steenwijkerland) meegenomen in het onderzoek.

Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek bestond uit een online enquête en een literatuurstudie.

Enquête. Voor het onderzoek zijn alle inwoners van 18 jaar en ouder uit de directe omgeving van het azc uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. Het betreft inwoners van Kuinre, Bant en Luttelgeest. Ook ondernemers uit de directe omgeving en inwoners van de overige kernen in de gemeente Noordoostpolder zijn uitgenodigd om mee te doen. In totaal hebben 1.610 inwoners de vragenlijst ingevuld. Dit betekent een respons van 34 procent. Van de 250 benaderde ondernemers deden 67 mee aan de enquête. Een respons van 27 procent

Literatuuronderzoek. Daarnaast is een analyse uitgevoerd van bestaande literatuur over de economische en maatschappelijke effecten van de komst of uitbreiding van asielzoekerscentra. Op basis van deze analyse is een beeld geschetst over hoe in vergelijkbare situaties de opvang van asielzoekers of veranderende samenstelling van asielzoekers wordt ervaren.

Belangrijkste uitkomsten

Merendeel van de inwoners heeft nauwelijks of geen persoonlijk contact met bewoners huidig azc

Voor alle kernen geldt dat het merendeel van de inwoners 'nauwelijks' of 'geen' persoonlijk contact heeft gehad met asielzoekers. Voor zover er wel sprake was van contact, ging het meestal om het elkaar groeten in het voorbijgaan, het langsgaan bij het azc of een gesprek met een asielzoeker op straat, in de winkel of bij de bushalte.

Ervaringen met het azc lopen uiteen; inwoners van Kuinre hebben overwegend negatieve ervaringen

De ervaringen met het reeds bestaande azc verschillen per kern. In Bant en Luttelgeest zijn positieve en negatieve ervaringen ongeveer in balans. In de rest van de Noordoostpolder zijn er iets meer mensen met negatieve dan met positieve ervaringen. Voor heel Noordoostpolder geldt dat het grootste deel van de inwoners neutraal tegenover het azc staan. In Kuinre is het beeld duidelijk anders. Hier is de meerderheid van de inwoners negatief over het huidige azc.

Positieve ervaringen gekoppeld aan persoonlijk contact negatieve ervaringen betreffen vooral overlast

Inwoners met positieve ervaringen noemen in dat verband met name het een-op-een contact met asielzoekers. Negatieve ervaringen van inwoners hebben vooral betrekking op vormen van overlast gevend of intimiderend gedrag. Inwoners van de nabij het azc gelegen kernen ervaren meer overlast dan inwoners van de overige delen van de Noordoostpolder. De ervaren overlast is het hoogst in Kuinre, waar bijna driekwart van de inwoners enige of zelfs veel overlast ervaart. In de andere kernen is de ervaren overlast aanzienlijk lager.

Minderheid steunt de plannen voor de vestiging van een aanmeldcentrum bij azc Luttelgeest

In alle delen van de gemeente is een ruime meerderheid tegen de eventuele komst van een aanmeldcentrum voor asielzoekers bij azc Luttelgeest. Over de gehele gemeente bezien, is minder dan een kwart van de inwoners (onder voorwaarden) voor het plan. In Bant en Luttegeest is het aantal voorstanders nog lager en in Kuinre zijn meer dan negen op de tien inwoners tegen het plan.

Inwoners verwachten vooral negatieve gevolgen van de komst van een aanmeldcentrum

De meerderheid van de inwoners denkt dat de komst van een aanmeldcentrum (uitsluitend) negatieve gevolgen heeft voor hun dorp en de inwoners. Men verwacht onder andere geluidsoverlast, criminaliteit en verminderd (gevoel van) veiligheid. Sommige inwoners benoemen naast negatieve, ook positieve gevolgen: de komst van een aanmeldcentrum is goed voor de middenstand en werkgelegenheid, het biedt veiligheid voor de op te vangen asielzoekers en ontlast Ter Apel. Vrijwel niemand verwacht uitsluitend positieve gevolgen.

Ervaringen van andere gemeenten met effecten van komst of uitbreiding van bestaande azc's

- *Criminaliteit en overlast.* Uit algemeen landelijk onderzoek en evaluaties van de opvang van asielzoekers in andere gemeenten blijkt dat er in principe geen effect is van de aanwezigheid van een azc op het feitelijk niveau van criminaliteit en overlast. Wel is er doorgaans sprake van invloed op de veiligheidsbeleving.
- *Economie.* Effect op de lokale economie is moeilijk aan te tonen, zo blijkt uit de beschikbare bronnen. Wel verwachten omwonenden met de komst of aanwezigheid van een azc meer werkgelegenheid en nieuwe klandizie, maar er zijn geen cijfers die dit verwachte effect kunnen bevestigen.
- *Woningwaarde.* Onderzoek naar het mogelijke (negatieve) effect van een azc op woningwaarde is niet eenduidig. Er is onderzoek dat stelt dat de prijs van een woning niet wordt beïnvloed door de aanwezigheid van een azc. Een andere studie nuanceert dit beeld door te stellen dat in tegenstelling tot stedelijke gebieden, dunbevolkte gebieden wel gevoelig zijn voor prijsdalingen als gevolg van de komst van een azc.
- *Overige effecten.* Verschillende onderzoeken wijzen er op dat de vestiging van een azc kan leiden tot meer begrip voor en kennis over andere culturen. Een duidelijke verandering in woontevredenheid of leefbaarheid komt hieruit niet naar voren.
- Tot slot blijkt dat in tal van situaties er een discrepantie is tussen de verwachting voorafgaand aan de komst van een azc en de daadwerkelijke ervaringen met een azc in de nabijheid. In sommige gevallen is de ervaring negatiever dan vooraf werd verwacht, maar in meer gevallen is het juist omgekeerd: de ervaringen zijn positiever dan de verwachtingen vooraf.

Conclusie

Uit het onderzoek komt naar voren dat het draagvlak voor een aanmeldcentrum voor asielzoekers bij AZC Luttelgeest beperkt is. Met name in de directe nabijheid van de beoogde locatie is de overgrote meerderheid tegen dit plan, ongeacht de voorwaarden die daar verder aan worden verbonden. In de rest van de gemeente is er iets meer draagvlak, maar ook daar overtreft het aantal tegenstanders het aantal voorstanders ruimschoots. Wanneer er elders in de gemeente een andere alternatieve locatie voor een aanmeldcentrum in beeld komt, is te verwachten dat het draagvlak rond die beoogde locatie verder zal afkalven.

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 - 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl